

Список використаних джерел: 1. *Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні* [Електронний ресурс] : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. – Режим доступу : http://kodeksy.com.ua/pro_buhgalters_kij_oblik_ta_finansovu_zvitnist.htm. 2. *Перелік національних стандартів бухгалтерського обліку і звітності* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html. 3. *Положення (стандарту) бухгалтерського обліку* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo.htm>. 4. *Євсєєва О. О. Облікова політика та її складові елементи* / О. О. Євсєєва // *Економічний простір*. – 2016. – № 105. – С. 67–77. 5. *Євсєєва О. О. Модернізація та опосередкована адаптація ведення податкового обліку в системі обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів господарювання* / О. О. Євсєєва // *Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю суб'єктів господарювання»* / ред. кол. Веретенников В. І. та ін. – *Макіївка* : МЕРГ, 2014. – С. 78–79.

УДК 330.332.1

Н. В. Кармазіна, д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та аудиту
Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ, Україна

ПРОЦЕДУРИ ДЬЮ ДІЛІДЖЕНС ДЛЯ ЗНИЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ

Ключові слова: ризик, мінімізація, бізнес, процедура, надійність, інвестування, наслідки, платоспроможність.

Надійним способом мінімізації ризиків під час здійснення великих операціях інвестиційного характеру на сьогодні є процедура Дью ділідженс. Ділові кола постійно постають перед з необхідністю отримання реальної інформації про наявних і майбутніх партнерів, їхній фінансовий стан, кредитоспроможність, надійність та інші проблеми.

Дью ділідженс (далі – ДД) означає проведення всебічного аналізу діяльності підприємства з погляду фінансових аналітиків, аудиторів і юристів, з подальшою підготовкою для замовника докладного звіту про стан підприємства. З розвитком ринку заняття бізнесом стає справою цікавою, але і ризикованою. Приваблива на перший погляд покупка бізнесу може призвести до негативного ефекту. Вже придбавши компанію, можна втратити частину активів через те, що свого часу вони були неправильно оформлені юридично, постати перед проблемами податкових зобов'язань тощо [1].

ДД ґрунтується на вивченні фактичних даних, отриманих у результаті вивчення внутрішніх документів, даних оперативної і фінансової звітності, галузевих особливостей і законодавства. Для об'єкта перевірки – це можливість визначити зони ризику і підвищити привабливість для інвестора або потенційного покупця.

На практиці під час здійснення різних господарських операцій процедура ДД варіюється залежно від типу компанії. Сферами інтересу для обстеження можуть бути фінансове, юридичне, трудове, податкове, екологічне, ринкове/комерційне становище об'єкта інвестування [2]. Інші важливі сфери включають: інтелектуальну власність, нерухомість, страхове покриття, боргові інструменти, міжнародні операції тощо. Також мають значення випадки маніпуляції, фальсифікації, шахрайства або ж випадки недобросовісного або неадекватного виконаннями працівниками своїх обов'язків.

Можна назвати безліч можливих причин для проведення ДД, наприклад: продаж свого бізнесу або покупка нового; проведення злиття або поглинання компаній; створення спільного підприємства; звернення в банки або фінансові організації за кредитом.

Якщо при цьому будь-яка із сторін бажає: а) надати потенційному партнерові або інвесторові достовірні дані про свою спроможність; б) перевірити надійність і платоспроможність свого контрагента; в) належним чином оцінити стан об'єкта інвестування, що може бути корисним для ефективнішого проведення переговорів і структуризації операції [3]; г) отримати підтвердження того, що передбачуваний об'єкт інвестування дійсно існує, а також визначити його дійсну вартість тощо.

Нині найчастіше за проведенням ДД звертаються інвестори з метою оцінки різноманітних ризиків, пов'язаних з інвестуванням, переважно при вирішенні питання щодо покупки частки бізнесу або бізнес-проекту в цілому. Проведення ДД дозволяє здійснити всебічну перевірку законності і комерційної привабливості планованої операції або

інвестиційного проекту, а також провести детальне оцінювання всіх переваг і недоліків потенційної операції і виявити будь-які можливі ризики [4]. Відсутність належної перевірки може виявитися причиною негативних фінансових наслідків після зміни власника, причиною судових позовів, податкових і фінансових перевірок й інших неприємних наслідків.

Також існує тенденція проведення ДД як заходів захисту від незаконних поглинань і рейдерських захоплень активів. У цьому випадку метою ДД є виявлення слабких місць компанії і надання відповідних рекомендацій.

Таким чином, мета процедури ДД – виявити і максимально знизити ризики, пов'язані з проведенням операції або реалізацією інвестиційного проекту (економічні, правові, податкові, політичні, маркетингові), зокрема: ризик придбання об'єкта інвестування (підприємства, пакета акцій, об'єкта нерухомості) за завищеною вартістю; ризик невиконання зобов'язань підприємством-боржником; ризик втрати майна, грошей; ризик спричинення шкоди (збитків), у т. ч. нематеріальним активам, наприклад, ділової репутації; ризик визнання операції недійсною; ризик накладення стягнення на майно, цінні папери; ризик притягання до податкової, адміністративної або кримінальної відповідальності; ризик виникнення корпоративних конфліктів; ризик втрати інтелектуальної власності (товарного знака, промислового зразка, винаходу, ноу-хау); політичні ризики і ризик втрати адміністративних ресурсів (зміна законодавства, зміна посадової особи, від яких залежить стабільність відповідного проекту, кримінальне переслідування) тощо.

Список використаних джерел: 1. *Покропивний С. Ф.* Регулювання територіального розвитку: стратегія і ефективність / С. Ф. Покропивний, В. М. Колот. – К. : КНЕУ, 2003. – 352 с. 2. *Уотермен Р.* Фактор обновления: Как сохраняют конкурентоспособность лучшие компании / Р. Уотермен; пер. с англ. В. Т. Рысина. – М. : Прогресс, 1988. – 368 с. 3. *Kaplan R. S.* Using the Balanced Scorecard as a Strategic Management System / Robert S. Kaplan, David P. Norton // Harvard Business Review. – 1996. – Vol. 74, № 1. – Pp. 75–85. 4. *Kaplan R. S.* The Balanced Scorecard - Measures then drive Performance / Robert S. Kaplan, David P. Norton // Harvard Business Review. – 1992. – Vol. 70, № 1. – Pp. 71–79.

УДК 657.038

В. М. Рожелюк, д-р екон. наук, доцент кафедри обліку в державному секторі економіки та сфері послуг

Н. Т. Жук, аспірант кафедри обліку в державному секторі економіки та сфері послуг
Тернопільський національний економічний університет м. Тернопіль, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ СКЛАДОВОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: комерційна таємниця, облік, облікова інформація, нормативно-правове забезпечення.

Бухгалтерський облік на підприємстві є єдиною інформаційною системою, де міститься інформація, що становить комерційну таємницю підприємства. Керівництво підприємства може самостійно визначати перелік відомостей, які відносяться до комерційної таємниці, включивши до нього окремі види незабороненої законодавством інформації на свій розсуд.

Облік завжди був насамперед обслуговуючим інструментом управління підприємством. Спочатку власник, який є єдиною зацікавленою особою, керував обліком приватно та особисто. Якщо шахрайство і мало місце при цьому, то це, скоріше, самообман, за винятком, звичайно, тих випадків, коли бухгалтер, привласнивши кошти, намагався фальсифікувати записи. Сьогодні ж, коли дії багатьох людей залежать від інформації з наданого облікового звіту, зростає відстань між власниками і менеджерами, збільшуються можливості шахрайства. Залежно від сфери та масштабів використання системи обробки даних втрата або витік інформації може призвести до різних за тяжкістю наслідків: від звичайних жартів до винятково великих втрат економічного або політичного характеру. Винятковий розвиток отримали злочини в автоматизованих системах, що обслуговують банківські та торгові структури.

Інформацію, якою володіє підприємство, можна поділити на такі три групи:

- 1) інформацію, яку не можна приховувати;
- 2) інформацію, яку не вигідно приховувати;
- 3) інформацію, яка підлягає захисту [4].